

OVERVIEW

พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนา

ระบบเกษตรพันธสัญญา

พ.ศ. 2560

นายสุรพงษ์ เจียสกุล

รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ความเป็นมาของพระราชบัญญัติฯ

สภาปฏิรูปแห่งชาติ เสนอรายงาน เรื่อง การปฏิรูประบบเกษตรพันธสัญญาให้เป็น
ธรรม โดยมีร่าง พ.ร.บ. ส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญาที่เป็นธรรม พ.ศ. ....
และร่าง พ.ร.บ. ว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม (ฉบับที่ ...) พ.ศ. .... ต่อคณะรัฐมนตรี

คณะรัฐมนตรี มีมติรับทราบข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูป และมอบหมายให้ กษ. รับผิดชอบ
พิจารณาร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดย กษ. เห็นด้วยในหลักการของร่างพระราชบัญญัติ
ดังกล่าว

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ เสนอร่าง พ.ร.บ. ส่งเสริมและ
พัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญาที่เป็นธรรม พ.ศ. .... ต่อนายกรัฐมนตรี และนายกรัฐมนตรี
สั่งการให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาดำเนินการตราเป็นกฎหมายโดยเร่งด่วน

ความเป็นมาของพระราชบัญญัติฯ (ต่อ)

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เห็นว่าการตรากฎหมายดังกล่าวอาจมีผลกระทบต่อผู้ที่เกี่ยวข้องจำนวนมาก จึงได้เสนอร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญาที่เป็นธรรม พ.ศ. .... ต่อ ครม. เพื่อใช้บังคับไปพลางก่อน โดยมีประกาศใช้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ เมื่อวันที่ 11 มี.ค. 2559

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) ได้แต่งตั้ง กกก.พิจารณาศึกษาร่าง พ.ร.บ. ว่าด้วยการคุ้มครองระบบเกษตรพันธสัญญา พ.ศ. ... และได้เสนอรายงานพร้อมร่าง พ.ร.บ.ฯ มายังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อนำมาประกอบการพิจารณาจัดทำร่างฯ

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) จัดทำร่าง พ.ร.บ. ส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญาฯ โดยได้นำร่างฯ ของ สปท. และร่างฯ ของ สนช. มาประกอบการพิจารณายกร่าง ซึ่งมีผู้แทน กษ. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมชี้แจงข้อเท็จจริง

ความเป็นมาของพระราชบัญญัติฯ (ต่อ)

คณะรัฐมนตรี เสนอร่าง พ.ร.บ. ส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญา พ.ศ. ....

ต่อ สนช. เพื่อพิจารณา และได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 26 พ.ค. 2560

ซึ่งจะมีผลใช้บังคับในวันที่ 23 กันยายน 2560 เป็นต้นไป

หลักการ เหตุผล และเจตนารมณ์ของกฎหมาย

“**ปัจจุบัน** มีการนำระบบเกษตรพันธสัญญามาใช้ในกระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์ หรือบริการทางการเกษตรอย่างแพร่หลาย... หาก **ส่งเสริม** และ **พัฒนา** ตามหลักสากลจะช่วยสร้างความไว้วางใจ ความร่วมมือ ส่งผลให้...

เกษตรกร

- มีความมั่นคงทางด้านรายได้
- ได้รับการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีการผลิตที่มีมาตรฐาน
- มีการควบคุมต้นทุนในการผลิตผลิตภัณฑ์หรือบริการทางการเกษตร
- มีการป้องกันความเสี่ยงจากปัจจัยภายนอก

ผู้ประกอบการทางการเกษตร

- ได้รับผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพมาตรฐานตามระยะเวลาที่กำหนดไว้

ประกอบกับ

...สัญญามีลักษณะผสมผสาน มี**ความซับซ้อน**และ**ยุ่งยาก** เกษตรกรรายย่อยซึ่งมีอำนาจต่อรองน้อยกว่า มีความเสี่ยงในการปฏิบัติเงื่อนไข...

...รัฐจึงกำหนดกลไกในการส่งเสริมและพัฒนา หลักเกณฑ์ในการทำสัญญาเพื่อให้เกิด **ความเป็นธรรม** แก่ทุกฝ่าย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้”

กลไกการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญา พ.ศ. 2560

1 การจดทะเบียนผู้ประกอบธุรกิจทางการเกษตร

ผู้ประกอบธุรกิจทางการเกษตร
แจ้งประกอบธุรกิจในระบบ
เกษตรพันธสัญญา (ม.16)

สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตร
และสหกรณ์จัดทำทะเบียน
ผู้ประกอบธุรกิจ

เกษตรกรตรวจสอบ
ทะเบียนผู้ประกอบ
ธุรกิจทางการเกษตร

เกษตรกรตัดสินใจ
เข้าทำสัญญา

เกษตรกรศึกษา
ข้อมูลเอกสารสำหรับ
การช้อนและร่างสัญญา
ก่อนเข้าทำสัญญา

ส่งเอกสารสำหรับ
การช้อนและร่างสัญญา
ให้เกษตรกร (ม.20)

กรณีจะเลิกกิจการ
ให้แจ้งเป็นหนังสือต่อ
สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตร
และสหกรณ์ (ม.18)

ผู้ประกอบธุรกิจทางการ
เกษตรจัดทำเอกสาร
สำหรับการช้อนและร่าง
สัญญา (ม.20)

และเปิดเผยให้ประชาชน
สามารถตรวจสอบได้
(ม.17)

2 การทำสัญญาในระบบเกษตรพันธสัญญา

ส่งสำเนาเอกสารสำหรับการช้อนให้
สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ใช้ในการตรวจสอบ (ม.20)

ผู้ประกอบธุรกิจทางการเกษตรจัดทำสัญญา
- มีรายละเอียดสัญญาตาม ม. 21
- ส่งสัญญาคู่ฉบับให้เกษตรกร ตาม ม.21

เกษตรกรได้รับสัญญาฉบับ
ในวันทำสัญญา

ผู้ประกอบธุรกิจทางการเกษตร
สนับสนุนปัจจัยการผลิตให้เกษตรกร
หรือมีส่วนร่วมในการผลิต

เกษตรกรดำเนินการผลิต
ผลิตผลและบริการทาง
การเกษตรตามสัญญา

- ห้ามแบ่งสัญญาและกระทำการอื่นใดตาม ม. 25
- ไม่กำหนดข้อตกลงหรือเงื่อนไขในสัญญา
ที่ไม่เป็นธรรม ตาม ม.26

4 การเปรียบเทียบปรับ

กรณีผู้ประกอบธุรกิจทางการเกษตร
- ไม่จดทะเบียนประกอบธุรกิจ - ไม่แจ้งเลิกประกอบธุรกิจ
- ไม่จัดส่งเอกสารสำหรับการช้อน
- ไม่ส่งสัญญาให้เกษตรกร หรือทำการแบ่งสัญญา
ต้องระวางโทษปรับ (ม.38)

คณะกรรมการเปรียบเทียบดำเนินการ
เปรียบเทียบปรับ
กรณีกระทำผิดตาม พ.ร.บ.

กรณีคู่สัญญาตกลงกันได้
ให้ทำสัญญาประนีประนอม
ยอมความ (ม.37)

คณะกรรมการไกล่เกลี่ย
ข้อพิพาทดำเนินการ
ไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

กรณีตกลงกันไม่ได้ ให้จำหน่าย
ข้อพิพาทและคู่สัญญามีสิทธิ
นำข้อพิพาทไปสู่กระบวนการของ
อนุญาโตตุลาการหรือนำคดีไปสู่ศาล
(ม.37)

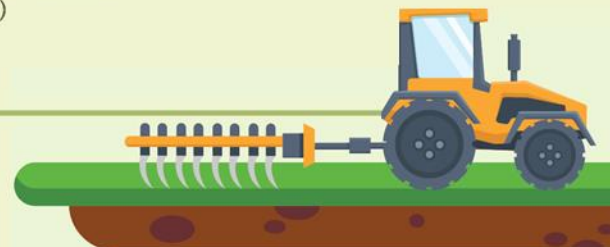
ถ้าคู่สัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งประสงค์
จะใช้กระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท
ให้คู่สัญญาทั้งสองฝ่าย
เข้าสู่การไกล่เกลี่ย

3 กระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

คู่สัญญากระทำการฝ่าฝืน พ.ร.บ.
ในระหว่างการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท
ต้องระวางโทษปรับ (ม.39)

คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญา
จัดทำประกาศรายละเอียดการฝ่าฝืน พ.ร.บ. หรือพฤติกรรม
เอาเปรียบคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งอย่างไม่เป็นธรรม
ให้ประชาชนทราบ

ประโยชน์ที่ได้รับ

พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนา ระบบเกษตรพันธสัญญา พ.ศ. 2560

1 ส่งเสริมและพัฒนา ระบบเกษตรพันธสัญญา ให้เป็นธรรมอย่างยั่งยืน

- มีกฎหมายรองรับและคุ้มครองการทำสัญญา เพื่อให้ระบบเกษตรพันธสัญญาเติบโตอย่างเป็นธรรม
- สร้างความร่วมมือและพัฒนาศักยภาพในการผลิตผลผลิตหรือบริการทางการเกษตรระหว่างเกษตรกร ผู้ประกอบการธุรกิจทางการเกษตร และภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง
- เกิดการพัฒนาและสร้างความเข้มแข็งในภาคการเกษตรและอุตสาหกรรมการเกษตรของประเทศได้อย่างยั่งยืน

2 คุ้มครองคู่สัญญาในการทำสัญญาในระบบเกษตรพันธสัญญา

- ป้องกันและแก้ไขปัญหาการโฆษณาชวนเชื่อและชักชวนเกินจริงเพื่อให้เกษตรกรเข้าทำสัญญา
  - มีมาตรการช่วยให้คู่สัญญารับทราบข้อมูลในสัญญาที่สำคัญ และมีความสมบูรณ์ในทางปฏิบัติ และลดโอกาสที่จะเกิดข้อพิพาทขึ้น
- คู่สัญญาได้รับความคุ้มครองกรณีสัญญาที่มีสาระในลักษณะเลือกปฏิบัติ หรือการให้ใช้สิทธิตามกฎหมาย โดยไม่สุจริตและไม่เป็นธรรม มีผลทำให้คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งปฏิบัติหรือรับภาระเกินกว่าสมควร

3 ลดความขัดแย้งที่เกิดจากการทำสัญญา ในระบบเกษตรพันธสัญญา

- การแก้ไขปัญหาข้อพิพาทมีความรวดเร็วและยืดหยุ่นกว่ากระบวนการระงับข้อพิพาทในศาล
- ช่วยลดการนำคดีขึ้นสู่ศาลและลดการระงับค่าใช้จ่ายให้กับคู่สัญญาในการฟ้องร้องดำเนินคดีในศาล
  - มีมาตรการคุ้มครองคู่สัญญา ระหว่างกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท